

Arbeids- og sosialdepartementet
Pb 8019 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 20/4061-1

Oslo, 22. januar 2021

HØRINGSBREV – ENDRINGER I REGLER OM OPPHOLDSTILLATELSE TIL SELVSTENDIG NÆRINGSDRIVENDE

Norske Billedkunstnere (NBK) er landsdekkende fagorganisasjon for profesjonelle billedkunstnere i Norge, bestående av om lag 3000 medlemmer fordelt på 20 grunnorganisasjoner.

NBK viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsbrev dater 28. 10 2020 med høringsnotat om forslag til endringer i reglene om oppholdstillatelse til selvstendig næringsdrivende i utlendingsforskriften (økonomisk grunnlag mv.)

Fjerning av kravet om å innhente uttalelse fra fylkeskommunene

Vi er positive til endringsforslaget der kravet om uttalelse fra fylkeskommunen om næringsfaglig vurdering oppheves. Dette fordi endringen sannsynligvis medfører kortere behandlingstid. Lang saksbehandlingstid gjør arbeidssituasjonen for kunstnere svært uforutsigbar og vanskelig.

Vurdering av det økonomiske grunnlaget for selvstendig næringsdrivende

Vi stiller oss også positive til at midler fra norske offentlige tilskuddsordninger kan inngå i vurderingen av det økonomiske grunnlaget, slik det er redegjort for i høringsnotatet.

Kulturformidlere, herunder kunstnere, er en av de største yrkesgruppene som søker oppholdstillatelse som selvstendig næringsdrivende. Departementet skriver på side ni at det må «vurderes konkret i den enkelte saken om og i hvor stor grad tilskuddsmidler skal medregnes når utlendingsmyndighetene vurderer det økonomiske grunnlaget for virksomheten.» For en kunstner i Norge utgjør normalt offentlige tilskudd og ulike former for stipender av privat og offentlig karakter, en stor del av en kunstnerens inntekt. Tilskudd og stipendtildelinger vil også kunne bidra til å bekrefte profesjonalitet i kunstnerens virksomhet.

Vi vil i tillegg påpeke den spesielle arbeidssituasjonen for majoriteten av kunstnere i Norge. Det er velkjent at den økonomiske situasjonen til profesjonelle billedkunstnere i Norge er

utfordrende og i mange tilfeller er preget av lav inntekt. De aller fleste kunstnere på det visuelle feltet (83%) organiserer sin virksomhet i enkeltpersonforetak, og derved skaper og driver sine egne arbeidsplasser. Som det fremgår av rapporten «Kunstens autonomi og kunstens økonomi», som ble utarbeidet for Kulturdepartementet i 2015, er den gjennomsnittlige årsinntekten for billedkunstnere som kommer fra kunstnerisk virksomhet på kr 89 000,- (pr. 2013). Gjennomsnittlig inntekt fra kunstnerisk tilknyttet virksomhet og ikke-kunstnerisk virksomhet utgjorde derimot kr 116 000,-.

Dette innebærer at de aller fleste billedkunstnere i dag har en sammensatt tilknytning til arbeidslivet, og må balansere inntekt fra næringsvirksomhet med inntekter fra frilansarbeid, samt fra henholdsvis små stillinger som arbeidstakere, midlertidig ansettelse og timearbeid. Særlig gjelder dette for kunstnerne i etableringsfasen.

Inntektskravet for selvstendig næringsdrivende visumtillatelse er i gjennomsnitt 150% høyere enn hva en kunstner kan forvente å tjene som forretningsinntekt per år. Vi ber derfor om at departementet vurderer muligheten for å utvide den snevre adgangen næringsdrivende kunstnere har til å ta arbeid utenfor sin næringsvirksomhet i en etableringsfase.

Hva gjelder inntekt fra stipend, bemerkes det at bla statens kunstnerstipend er lønnsinntekt og derved ikke er en del av inntekten som kommer som en del av virksomheten som selvstendignæringsdrivende, selv om det er tildelt på bakgrunn av den kunstneriske virksomheten. For å kunne virke i sitt yrke er det for billedkunstnere helt avgjørende å kunne ha en sammensatt tilknytning til arbeidslivet.

Kunstnere kan ha svært varierende inntekter fra år til år. Vi ønsker at departementet vurderer muligheten for om inntektsgrunnlaget både kan beregnes det siste året, eller ved gjennomsnittet av de tre siste årene. Dette vil ta hensyn til det faktum at kunstneres inntekt vil kunne varierer mye fra år til år, og gjenspeile de reelle arbeidsforholdene for kunstnere i Norge.

Med vennlig hilsen

For Norske Billedkunstnere

Gyrid Garshol
daglig leder

Saksbehandler: Yngvild Solberg Greiner

Oslo, 22. januar 2021

Til:
Arbeids- og sosialdepartementet

HØRINGSUTTAELSE – ENDRINGER I REGLER OM OPPHOLDSTILLATELSE TIL SELVSTENDIG NÆRINGSDRIVENDE UTENFOR EØS-OMRÅDET

Unge Kunstneres Samfund (UKS) viser til høringsbrev fra Arbeids- og sosialdepartementet datert 28.10.2020 om Endringer i reglene om oppholdstillatelse til selvstendig næringsdrivende (økonomisk grunnlag mv.).

Unge Kunstneres Samfund er en fagpolitisk medlemsorganisasjon for profesjonelle kunstnere og et visningssted for samtidskunst. Foreningen ble stiftet av kunstnere og for kunstnere i 1921. UKS arbeider for å bedre de sosiale, ideelle, økonomiske og faglige rettighetene til kunstnerne.

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt på høring et forslag til endringer utlendingsforskriften § 6-18 som regulerer oppholdstillatelse til selvstendige næringsdrivende utenfor EØS-området. For at kunstnerne det gjelder skal få oppholdstillatelse, svært ofte etter fullført høyere utdanning på en kunsthøgskole i Norge, må de oppfylle noen vilkår i utlendingsforskriften. Et av disse vilkårene er å kunne godtgjøre for at driften har et trygt økonomisk grunnlag, og vi ser at dette er noe flere kunstnere sliter med å innfri, spesielt i en etableringsfase.

Det er stor risiko knyttet til kunstproduksjon, og kunstneres svært blandede tilknytning til arbeidslivet gjør at vi ofte faller mellom to stoler når det kommer til sosiale rettigheter. Vi vet at kunstneres kunstneriske inntekter stadig er betydelig lavere enn inntektene til yrkesaktive ellers, og at inntektsforskjellene mellom de få kunstnerne som tjener svært mye og de mange som tjener lite, fremdeles er store. I perioden 2006-2013 økte den øvrige befolkningens inntekter med 23%, mens billedkunstneres inntekter fra kunstnerisk virke ble redusert med 11,2%, til et gjennomsnitt på kun 89 000,- i året (Stortingsmeldingen "Kunstens autonomi og kunstens økonomi" fra 2014).

UKS stiller seg bak innspillene som er sendt inn fra Norske Billedkunstnere (NBK) og Verdensrommet, og mener at man må ta kunstneres normalsituasjon med kombinert inntekt med i betraktningen om økonomisk grunnlag.

UKS støtter NBK og Verdensrommets forslag om at følgende punkter blir tatt med videre i arbeidet med Regler om oppholdstillatelse til selvstendig næringsdrivende utenfor EØS-området:

- At inntektsgrunnlaget både kan beregnes ut ifra det siste året, og ved gjennomsnitt av de tre siste årene, for slik å utvide adgangen næringsdrivende kunstnere har til å ta arbeid utenfor næringsvirksomheten.
- At offentlige tilskuddsordninger skal inngå som del av næringsinntekten.

Svært mange kunstnere dette gjelder har nylig fullført sin kunstutdannelse i Norge, og er i etableringsfasen som kunstnere, noe som gjør dette til en svært viktig sak for UKS. Å kunstnere fra resten av verden til å studere kunst i Norge innebærer også en oppmuntring og oppfordring til å bidra til Norges kunst- og kulturliv, også etter endt utdanning. Det er derfor svært viktig å legge til rette for dette.

Med vennlig hilsen,

Steffen Håndlykken

Styreleder

Unge Kunstneres Samfund

Norway, 22.01.2020

HØRINGSUTTALELSE – ENDRINGER I REGLER OM OPPHOLDSTILLATELSE TIL SELVSTENDIG NÆRINGSDRIVENDE UTENFOR EØS-OMRÅDET

Verdensrommet (VR) is a self-organized mutual support network of non-EU/EEA artists and cultural workers (140+ artists) in Norway. We've been working to protect the labour rights of this community since March 2020.

The immigration regulations determine our labour conditions. We, therefore, submit a response to this høring on behalf of this group, whose terms for legal residency in Norway are directly addressed in the proposed update to the utlendingsforskriften. Artists and other workers within the field of culture are one of the largest groups applying for work permits for self-employment in the country (ref: pg. 4 of the Høringsnotat). Below, we enclose our comments on the Høringsbrev and ask you to consider the special conditions of an artist's economy in the deliberation of updating immigration policy for self-employed workers.

VR has been working alongside Unge Kunstneres Samfund (UKS) and Norske Billedkunstnere (NBK) whose lawyers, Yngvild Solberg Grenier and Kim Erik Dahlskås, have also submitted a response to this høring, in consultation with us. VR is in agreement with the NBK høringssvar. Here, we wish to emphasize key points from their response. These are:

- Regarding the proposal to remove the step of involving fylkeskommuner from residency permit case handling: We see this as a proposal to speed up case processing time, and find it in favour of the interests of our group.
- Regarding the proposal to include public funds as a part of the financial basis (økonomisk grunnlag) of residency for self-employment: We see this as positive for our community. However, we wish to emphasize these points:
 - Public funds, in the form of artist working grants (Kulturrådet), artist stipends and project grants (Billedkunstnernes Vederlagsfond and Billedkunstnernes Hjelpfond) etc., are very important to an artist's economy. Because these funds are awarded to artists based on past and upcoming artistic activity, they are meant to both help build an artist's business, and to pay for services rendered. They are particularly important for artists in the establishing phase of their careers.

- Artists are social entrepreneurs; we create public goods of social and cultural value which is equally, if not more, sustainable and enduring than other kinds of startups that have a focus on profit margins.
 - **For these reasons, we encourage to the highest degree, that public funds awarded to artists and cultural workers be included in the economic basis of their residency applications.**
-
- Regarding the need to be “self-sufficient” in the 12 months prior to applying for Permanent Residency (PR): We acknowledge that income from business activities will be viewed as more important than income from public funds. However, it is not clear from the original Høringsbrev, nor in *jf. utlendingsloven § 62 første ledd bokstav f*, whether the accepting of public funds would be in violation of the “self-sufficiency” criteria in the year leading up to the PR application. **We underline that the receipt of public funds in the form of artistic grants should not be viewed as a lack of self-sufficiency, for the same reasons outlined above.**
 - Regarding the patchwork economy (lappeteppøkonomi) of artists and cultural workers, as mentioned in the NBK hørings svar: We wish to amplify that artists and cultural workers depend on a combination of different income sources in order to support their creative practice.
 - The income requirement for self-employed visa permits is on average 150% higher¹ than what an artist can expect to earn as business income in a year. **We therefore ask that all artists and cultural workers be allowed to earn an income by being both employed (up to 50%) as well as self-employment as a standard rule, and be given the permission to take-up work outside their field during the establishing phase, especially during the covid-19 pandemic.**
 - Additionally, we would like to echo NBK’s suggestion **that the financial basis for self-employed visa permits for artists should be calculated as an aggregate of 3 years or the past year, whichever meets the income requirement (currently, 253 378 NOK).** This suggestion takes into account an important condition of artists' income that it varies widely from year to year. These changes would better reflect the reality of the way all artists and cultural workers earn a living in Norway.

¹ Based on this report by the Norwegian government <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rapport-kunstens-autonomi-og-kunstens-okonomi/id2364099/> in 2015, on average artists earned 89 000 NOK per year, while non-EU/EEA artists are obliged to earn approx. 150% more, amounting to 253 378 NOK in 2021 (always adjusted to inflation), in order to renew their residence permits.

- We ask you to consider the possibility of a clause in the immigration regulations that might incorporate the above, recognizing the labour conditions particular to this community of workers.

In closing, we refer to Statsbudsjettet 2021, prop.1S, pg 12:

“Kunst og kultur har en unik posisjon til å gi rom for ytringsmangfold, minske avstand og binde mennesker sammen.... Kulturdepartementets mål er et krafttak for mangfold.”

A diverse and dynamic Norwegian cultural landscape is the result of having a plurality of practitioners in the field. We wish to safeguard the continued contributions made by non-EU/EEA artists and cultural workers to Norway’s art scene by ensuring that the reality of an artist’s economy is understood in the implementation of immigration regulations.

Mvh,

Verdensrommet

Primary contacts: Rodrigo Ghattas-Peréz, Gabrielle Paré, Anthony Morton & Perna Bishnoi

